

Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov www.stankovany.sk/zvesti

» Vidieť bosorku mohli iba jediný deň v roku. Luciu považovali za najväčšiu bosorku

» Aby boli čary na Luciu účinné, stolček museli vystrúhať z dreva bez použitia klica

Od Lucie do Vianoc, každá noc má svoju moc

Bosorky ožili po dlhých rokoch aj v Stankovanoch. Folklórna skupina Podšíp pripravila krátky program, ktorým predstavila hlavné zvyky viažuce sa k Lucii. Dôvery-

hodnú atmosféru dopĺňalo výdatné sneženie, našu mládež to ale neodradilo a najväčšia z bosoriek povymetala kúty domácností.

„Ukážku zvykov na Luciu sme zorganizovali, aby sme do obce vrátili aj túto tradíciu a aby ľudia videli ako sa kedysi vymetali zlé sily a duchovia. Náš hlavný cieľ je obnoviť aj iné zvyky ako fašiangy a stávanie májov, snažíme sa ho plniť,“ uviedla Mirka Ivanová, jedna z vedúcich folklórnej skupiny Podšíp.

Materiály, o ktoré sa opierali, zbierali najmä z kníh starých matrií o pranostikách a obyčajoch, no pomohli si aj internetom. Nápomocná im bola kniha „Dúha vo duhu pije.“

Dialógy v scénke si vymysleli sami. Program si mládež pripravovala približne tri týždne. Neodradilo ich ani to, že niektorí členovia sú v maturitnom ročníku a majú veľmi málo voľného času.

Vďaka čarom uvidel strigu

Bez použitia jediného klinca Michal Jankov strúhal stolček, aby mohol vidieť všetky dedinské strigy. Hoci ho dievčatá, Tereška Dubovcová a Barborka Huntatová lákali na kysnuté buchty a lístočky, na ktoré si písali mená ženíchov, Michal neob-

lomne pokračoval v práci. Múdre rady starších mu prišli vstěpovať Rado Chorvát a Richard Jankov, no mladík na ne nedbal.

Jeho zvedavosť bola však veľká, nevydržal čakať do Vianoc, aby cez dierku na stolčeku videl bosorky, ihneď sa naň postavil a v očakávaní zatvoril oči.

Zrazu ku nemu zozadu pristúpila dievčina s krásnou tvárou, a hoci Michal tušil, že je to bosorka, Mirka Ivanová ho presvedčila, že sa jej báť nemusí. Michal podvolil a v tej chvíli sa jej prívetivá podoba zmenila na naozajstnú strigu.

Vtedy prišli na pomoc Michalovi dievčatá odeté v bielych plachtách s husími perami v ruke. Bosorku posypali makom a ona zmizla tak rýchlo ako sa objavila. Spoločne zaspievali magické piesne, ktoré sa viažu k Lucii. Potreli si tváre múkou a perami vymietli rohy prvej blízkej budovy aby odohnali choroby a zlo. S prstom na ústach, aby žiadna z nich neprehovorila a nepokazila

bosorácke čary, potom vyhnali zlých duchov zo všetkých divákov, aj keď iba symbolicky.

Ožije aj Stankovská svadba

„S programom sme boli spokojní, počasie nám tiež vyšlo, krásne snežilo, čo nám nahrало ešte lepšiu atmosféru. Zlých duchov sme boli vymetať aj u rodín našich členov u Chorvátovcov, Tatárovcov a Ivanovcov. Ľudom v rodinách sa nová tradícia páčila. O rok by sme chceli počet rodín zväčšiť, prideme všade kde budú chcieť vymetať zlé sily. Trošku nás mrzel počet ľudí, ktorí si prišli pozrieť našu akciu, pretože ich bolo dosť málo. Veríme však, že keď si tento zvyk nájde svoje miesto v dedine, budeme mať aj väčší počet divákov,“ povedala M. Ivanová.

„Najbližšie sa chystáme robiť Tradičnú Štefanskú ľudovo-tanečnú zábavu. V januári by sme veľmi chceli usporiadať aj prvý Folklórny

pokračovanie na str.4

» Čarovat museli bez slov. Husími perami potom odohnali zlé sily

**Nech Vás dary
božej milosti
po celý rok chránia,
nech Vám dá Boh
šťastia, radosti
a hojnosť požehnania**

**Nech láska, pokoj svätej
noci
tichúčko príde k Vám
a v novom roku
veľa zdravia a veľa šťastia
želá Vám**

**redakcia Stankovských zvestí, ktorá úprimne
ďakuje za štyri roky Vašej priazne**

PRÍHOVOR

Vážení spoluobčania!

Uplynuli štyri adventné týždne, ktoré sme využili na prípravu Vianočných sviatkov. Ako sa na kresťanskú obec patrí, bola to príprava hlavne po duchovnej stránke. Tešíme sa zo symbolického príchodu Jezuliatka, do ktorého vkladáme nové nádeje na zlepšenie našej situácie, pretože žijeme zložitú a náročnú dobu.

Je dosť rodín, v ktorých Vianoce nebudú až tak štedré a budú sa od všedných dní odlišovať len štedrovečerným kaprom, vianočným stromčekom a vonkajším prostredím, ktoré Vianoce pripomína. A možno práve títo ľudia vytvorili nejednu hodnotu, ktorú mi ostatní pokladáme za samozrejmosť a takto ju aj posudzujeme.

O čo jednoduchšie to máme my, ktorí prežívame Vianoce v kruhu svojich najbližších, obdarovaní menšími pozornosťami. Srdce človeka je v období vianočných sviatkov citlivejšie, milšie a chce akosi samo od seba rozdávať lásku vokol seba. Preto sa zamyslime nad tým, ako Vianoce prežívame.

Vianoce by mali do rodín priniesť pokoj, lásku a porozumenie. Preto s pokorou prejavme hodno-

ty ako sú pozornosť, zhovievavosť, nežnosť a cieľavedomá láska ku každému blížnemu, ktorý je odkázaný na iných. Rozdávať lásku, podávať pomocnú ruku, veď Ježiš prišiel medzi nás v najväčšej chudobe len preto, aby sa rozdal a pomohol nám všetkým.

Zabudnime aspoň na chvíľu na problémy a spríjemnime si dnešný večer pohľadom na symboly Vianoc, započúvajte sa do melódií koľied, potešte jeden druhého vľúdnyim slovom.

Mnohí z nás si isto spomenú na svojich najbližších, ktorí sú v zahraničí alebo na inom vzdialenom mieste, ale aj na tých, ktorí žiaľ už nie sú medzi nami. Zachovajme si posvätnú úctu k vianočným sviatkom, sviatkom pokoja, lásky a porozumenia.

Pri tejto príležitosti Vám chcem, vážení spoluobčania, poďakovať za Vašu spoluprácu pri zlepšovaní podmienok pre spolužitie v obci, za množstvo uskutočnených podujatí a podania pomocnej ruky v pravej chvíli.

Prajem Vám vo svojom mene a v mene obecného zastupiteľstva požehnané a milostiplné Vianočné sviatky, v novom roku 2011 veľa lásky, pokoja, zdravia, šťastia a pohody.

Ing. Ján Tatár, starosta obce

VÝSLEDKY KOMUNÁLNYCH VOLIEB

Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov spolu: 1004

Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do OZ: 758

Počet platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce: 778

Volebná účasť: 78.08 %

VOĽBA STAROSTU OBCE:

1. 477 hlasov Rudolf Baleja NEKA
2. 298 hlasov Ján Tatár SNS

VOĽBA POSLANCOV OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Volebný obvod Stankovny

1. Vladimír Urban SNS 276 hlasov
2. Ján Buliak SNS 223 hlasov
3. Jana Vojtečeková KDH 217 hlasov
4. Juraj Chyňa SMER 183 hlasov
5. Tomáš Hadač KDH 178 hlasov
6. Pavol Lucký SNS 175 hlasov
7. Joachim Fúra KDH 165 hlasov

Kandidáti, ktorí neboli zvolení (automaticky sa z nich stávajú náhradníci)

8. Peter Bartoš NEKA 163 hlasov
9. Milan Straka KDH 161 hlasov
10. Peter Lacko KSS 146 hlasov

11. Peter Brna SNS 136 hlasov
12. Peter Straka SMER 131 hlasov
13. Anton Tomáš KDH 131 hlasov
14. Peter Demikát SNS 131 hlasov
15. Marcela Belková SDL 118 hlasov
16. Hieroným Fúra SNS 115 hlasov
17. Marián Belko KDH 113 hlasov
18. Ján Chomist SNS 104 hlasov
19. Ján Lacko KDH 99 hlasov
20. Oľga Kováčiková KSS 82 hlasov
21. Vladimír Lacko NEKA 64 hlasov

Volebný obvod Rojkov

1. Michal Chomist SNS 100 hlasov
2. Milan Matejčík SNS 89 hlasov

Kandidáti, ktorí neboli zvolení (automaticky sa z nich stávajú náhradníci)

3. Peter Lacko KDH 83 hlasov
4. Vendelín Čieško SMER 75 hlasov

Obsah

čo nájdete v Stankovských zvestiach

Obecné zastupiteľstvo 3

Oznamy 3

Zvesti 4-8

Zaujím o knihy klesá 4

Rozhovor s novým starostom 4

Ako trávia jeseň života naši

dôchodcovia? 5

Dobrá novina 5

Spoločenská kronika 5

FUTBAL v Stankovanoch 6

Športová súťaž 6

Výsledky snaživých rúk 7

S humorom 6

SPOMIENKY 6

Prvý lekár zo Stankovian 6

HISTÓRIA SKAUTSKÉHO ODDIELU 6

Z histórie obce 7

Špeciál VIANOCE 9-11

Symbolika Vianoc 9

Ohňostroj a zvieratá 9

VIANOČNÝ PRÍBEH 10-11

Od Lucie do Vianoc 12

Príhovor pána farára 12

Seniori majú za sebou rok plný aktivít... s. 5

Futbalisti uzavreli sezónu, pre fanúšikov pripravili súťaž... s. 10

Deti ukázali tradičné dolnoliptovské Vianoce... s. 12

Redakcia

Stankovské zvesti

Stankovské zvesti
Obecné noviny pre Stankovany
a Rojkov
www.stankovany.sk/zvesti
štvrtročník - šírený bezplatne

Číslo 1, ročník IV.
december 2010

Vydavateľ: Obecný úrad
Stankovany

stankovskezvesti@centrum.sk

náklad: 380 ks
EV 3939/09

šéfredaktorka:

Mgr. Ľubica Kubišová,
zástupkyňa šéfredaktorky:
Ing. Mária Straková

redakcia: Joachim Fúra, Alojz
Hello, Anton Chorvát, Milan
Matejčík, Mgr. Pavol Straka,
Ing. Peter Straka ml.,
JUDr. Vladimír Urban

grafická úprava a sadzba
textu: Mgr. Ľubica Kubišová,
spolupracovali: Ing. Ján Tatár,
Eva Straková

Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisov a ich neuverejnenie.

UZÁVIERKA BUDÚCEHO ČÍSLA: 28.2. 2011

Prosíme autorov textov, aby tento termín dodržali

Obecné zastupiteľstvo

Vyberáme zo zápisnice zo šiesteho riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Stankovanoch konaného dňa 29. októbra 2010:

Starosta obce požiadal hlavnú kontrolórku obce, Valériu Balejovú, aby vykonala kontrolu uznesení z predchádzajúceho OZ. Uznesenie č. 5/2010 je splnené.

Poslanec M. Matejčík sa opýtal M. Straku, kedy budú občania odškodnení zo strany Národnej diaľničnej spoločnosti za výrub dreva pod stavbu diaľnice na lesných pozemkoch urbárikov.

Milan Straka odpovedal, že peniaze sú na depozite a všetci, ktorí sa zúčastňujú valných zhromaždení, sú o tom informovaní. To, že peniaze od NDS majú zostať na depozitnom účte, odsúhlasilo valné zhromaždenie.

Poslanec Peter Lacko upozornil na zlý stav lesných ciest a prisvedčil mu aj poslanec Peter Bartoš. Starosta obce uviedol, že upozorní konateľa OL s.r.o. Lováša, aby prehliadal lesné cesty a postaral sa o ich opravy.

Katarína Králiková, účtovníčka obce, predniesla návrh rozpočtu na r. 2011 a 2012-2013.

K návrhu rozpočtu mal pripomenky poslanec M. Matejčík, ktorý uviedol, že futbalisti sú spokojní s rozpočtom, nespokojný je predseda lyžiarskeho klubu Jozef Kachút st., ktorý požiadal o 2 mil. korún v staršej mene, aby mohol zasnežovať svah na Kopaní.

Poslanci k požiadavke predsedu lyžiarskeho klubu zaujali negatívne stanovisko, ani jeden poslanec ho nepodporil.

Starosta obce predložil návrh VZN č. 1/2010, ktorým sa mení VZN č. 1/2009 s odôvodnením, že sa mení poplatok za komunálny odpad oproti minulému roku o 1.- eur.

Návrh na odstraňovanie invázných rastlín na základe požiadavky zástupcu TANAPU, ktorý predložil návrh rozpočtu na zníženie výskytu a odstraňovanie invázných rastlín ako je pohánkovec japonský. Na rok 2011 to činí 1235.- eur. Poslanci návrh neodmietli, ale konštatovali, že suma je dosť vysoká a v budúcom roku nebude toľko prostriedkov na prefinancovanie týchto prác.

Návrh na žiadosť o úver. Ide o krátkodobý úver na výstavbu kultúrne-

ho domu do čias, kedy príde refundácia preinvestovaných prostriedkov, z fondov EÚ.

Jednotliví poslanci navrhovali výšku úveru od 100 000 eur do 150 000. eur. Odsúhlasená výška úveru vo výške 100 000 eur bola potvrdená všetkými prítomnými poslancami.

Žiadosť o postavenie billboardu na pozemku parcelné číslo PK 3242. Žiadosť podali Jaroslav Gašper s manželkou Janou Gašperovou. Obec súhlasí s vydaním rozhodnutia na umiestnenie reklamného zariadenia. Ak žiadatelia chcú umiestniť toto zariadenie v cestnom ochrannom pásme štátnej cesty 1/18, je potrebné získať stanovisko z Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Žilina.

Žiadosť o vypílenie stromov - žiadosti dali F. Škuta, D. Šimová, Agneša Špitková Stankovany a A. Janík. Žiadosti predložil predseda komisie pre ochranu verejného poriadku a životné prostredie Bohuslav Belko. OZ schválilo oprávnenosť uvádzaných požiadaviek, ktoré boli overené komisiou pre ochranu verejného poriadku a ŽP dňa 19. 10. 2010.

DISKUSIA

P. Brna uviedol, že firma Drevoteam, ktorá je OL spol. s.r.o. Stankovany dlžná za drevo, ponúkla na úhradu dlhu nákladné auto Tatra, resp. osobné terénne auto Suzuki. Zástupcovia OL spol. s.r.o. však túto kompenzáciu odmietli vzhľadom na zlý technický stav vozidiel a nedostatočnú vlastnú finančnú rezervu. Poslanec Vladimír Urban mal pripomenku, že je najvyšší čas prihlásiť pohľadávku u správcu konkurznej podstaty, a nie je rozumné odmietat ponuky na kompenzácie dlhu, lebo ak je veľa dlžníkov, nemusíme dostať peniaze, a môže sa stať, že nedostaneme absolútne nič. Predseda DR odpovedal, že spoločnosť už prihlásila pohľadávku do konkurznej podstaty a 19. novembra 2010 sa má uskutočniť prvé stretnutie.

P. Bartoš sa opýtal, či sa bude vysádzať okrasná zeleň aj v časti za objektmi TJ, smerom ku Štúrovcom. Starosta obce uviedol, že Štúrovci prisľúbili odpratanie plechovej budy, rampy a ďalších vecí. Potom sa bude vysádzať okrasná zeleň. S týmito prácami sa však ráta až v jarných resp. letných mesiacoch budúceho roka.

Joachim Fúra svoj diskusný príspevok orientoval na prístrešok na že-

lezničnej stanici. Požiadal, či by sa táto plechová čakáreň nedala osvetliť.

Starosta obce uviedol, že čakáreň sa v súčasnosti upravovala, odstránili sa niektoré plechové panely v hornej časti, aby bola prehľadnejšia a dostatočne svetlená z blízkyh stĺpov verejného osvetlenia.

Vyberáme zo zápisnice zo siedmeho riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Stankovanoch konaného dňa 19. novembra 2010:

Kontrolórka obce Valéria Balejová, vykonala kontrolu uznesení z predchádzajúceho OZ. Uznesenie č. 6/2010 je splnené.

Obecný rozpočet v príjmových a výdavkových položkách mali poslanci k dispozícii od predchádzajúceho zasadnutia OZ. Nikto z prítomných poslancov k predloženým materiálom nemal pripomienky, prípadné doplnenia, preto rozpočty na r. 2011 a r. 2012-2013 boli prijaté v znení tak ako ich predložila ekonómka na zasadnutí 29. 10. 2010.

Žiadosť A. Huťku o umiestnenie predajného stánku pre predaj racionálnej výživy, na ploche 10 až 12 metrov štvorcových. Obecné zastupiteľstvo súhlasí s uzavretím nájomnej zmluvy na približne 35 metrov štvorcových za sumu 10 centov za jeden meter na jeden deň, na dobu určitú, skúšobne najviac na jeden rok od dátumu podpísania zmluvy. Doporučuje sa umiestniť nový objekt čo najbližšie k terajšiemu, prípadne ich spojenie. Štyria poslanci boli za - P. Bartoš, P. Lacko, J. Vojtečeková a P. Brna a traja boli proti uzavretiu zmluvy - M. Matejčík, B. Belko a V. Urban.

Žiadosť Jednoty dôchodcov na udelenie dotácie pre činnosť ich organizácie v sume 200.- € na rok 2011. Sedem poslancov bolo za udelenie, Peter Lacko sa zdržal hlasovania.

Odsúhlasenie preplatenia dovolenky starostovi obce za rok 2010. Poslanci odsúhlasili preplatenie dovolenky nasledovne: sedem poslancov bolo za preplatenie, Peter Lacko sa zdržal hlasovania.

DISKUSIA

Bohuslav Belko uviedol, aby A. Huťka predával niektoré výrobky racionálnej výživy pre obyvateľov našej obce lacnejšie.

Ladislav Lováš - konateľ Obecných lesov s.r.o. podal správu o ťažbe za 10 rokov.

zostavila: lk

OZNAMY

**» Zmena grafikonu ŽSR
platné od 12. 12. 2010**

SMER: Ružomberok	SMER: ŽILINA
4:55 (Košice)	4:35 (Zlatovce)
6:14 ide v X a 6 (Poprad)	5:05 ide v X, (Žilina)
6:40 ide v X (L. Hrádok)	5:31 (Žilina)
7:34 (RK)	6:04 ide v X (Žilina)
8:15 (LM)	7:24 ide v X (Žilina)
9:43 ide v 6 (LM)	9:05 ide V (Žilina)
11:40 ide v X (Košice)	10:04 (Žilina)
12:40 ide v X (RK)	11:03 ide v X (Žilina)
13:41 (Košice)	12:24 (Vrútky)
14:11 ide v X (SnV)	13:24 ide v X (Žilina)
15:02 (Košice)	14:20 ide v X, (Vrútky)
15:41 ide v X (Lipt. Hrádok)	14:57 ide v X (Kraľovany)
16:42 ide v X (Košice)	15:24 (Žilina)
17:55 (Poprad)	16:08 ide v X (Žilina)
18:47 (LM)	17:04 (Žilina)
19:50 (RK)	19:04 ide v X (Žilina)
20:42 ide v X, (LM)	20:08 ide v X 6 (Vrútky)
21:44 ide X a 6 (Poprad)	22:49 (Vrútky)
22:22 (LM)	

FK SOKOL STANKOVANY

**požýva všetkých záujemcov na
HOKEJOVÝ TURNAJ
na miestnom klzisku.**

**Pre presné informácie sledujte
oznamy na vývestných tabuliach
a v obecnom rozhlase.**

Odvoz odpadu

**Ročný poplatok za odvoz tuhého
komunálneho odpadu na rok 2011
je stanovený vo výške 13 eur
na jednu osobu.**

**Odpad v zimnom období sa bude
vážať každý párny týždeň vždy vo
štvrtok a nepárny týždeň v piatok.
Žároveň technické služby upozorňujú
občanov, že nádoby, v ktorých bude
horúci popol, nebudú odvezené.**

Zvyky na Luciu s folklórom

pokračovanie z titulnej strany

maškarný ples Na fašiangy plánujeme pochovávanie basy. Ďalej chceme ukázať ľudové zvyky, ktoré sa viažu ku Morene, Veľkej Noci, stavaniu májov. V máji sme pozvaní na folklórny deň Dolného Kubína,“ priblížila plány skupiny Mirka Ivanová.

Ich najväčším snom je navštíviť známeho predstavenia Stankovská svadba, ktorá prekročila aj hranice obce. „Chceli by sme ju hrať nielen u nás v Stankovoch, ale aj v susedných dedinách. Plánovaný termín je začiatkom leta,“ doplnila M. Ivanová.

Lucia plná povier

Luciu, deň opradený mágiou a tajomnými čarami, považovali naši predkovia za najkratší deň v roku. Veď aj v riekankách sa hovorí: „Lucia noci upíja, ale dňa nepridá.“ Tradovalo sa, že Lucia je najväčšia zo všetkých stríg. V predvečer bosoráckeho dňa museli všetci členovia

rodiny zjesť cesnak, ktorý ich mal ochrániť pred zlými silami.

Kresťanská tradícia pozná Luciu v inom svetle. Mladému dievčaťu vnútili pohanského ženicha, ktorého očarili jej krásne oči. Lucia si oči vylúpila a poslala svojmu ženichovi. Panna Mária ju za to odmenila novými, ešte krajšími očami. Na základe tejto legendy sa znakom stala miska s očami.

Sviatok najväčšej z bosoriek priam lákal mladé dievčatá na ľubostné čary, ktoré chceli poznať meno svojho ženicha. Na 13 papierikov napísali mená chlapcov, jeden nechali prázdny. Každý deň jeden lístoček spálili, nesmeli sa však pozerať na meno. Na Štedrý deň potom otvorili posledný lístok a ten ukryval meno budúceho manžela. Ak bol papierik prázdny, dievča malo zostať na ocot.

text: SZ
foto: lk

Obecná knižnica v Stankovanoch má ku koncu roka 32 čitateľov, v minulom roku ju navštevovalo o 24 ľudí viac.

Knižničný fond sa dopĺňa pravidelne raz do roka. Naposledy to bolo v apríli, kedy do nej zakúpili 49 nových kníh.

Prevláda medzi nimi beletria pre deti a mládež, ale aj beletria pre dospelých, náučná literatúra z oblasti informatiky, kuchárske a prírodopisné knihy.

Najviac sa požičiavajú knihy z oddelenia beletrie vo vekovej kategórii od 15 do 19 rokov, za nimi nasle-

dujú knihy z oddelenia náučnej literatúry, hlavne z oblasti prírody,“ povedala Katarína Fúrová, pracovníčka knižnice.

Najväčšiemu záujmu sa tešia knihy zo sérií Twilight, Narnie a Harryho Pottera. Okrem nich sú ešte u mládeže obľúbené aj knihy od Thomasa Brezinu.

Najmladším zaregistrovaným čitateľom je Jakub Laco a najstarším Eliška Huntatová.

Knižnica je otvorená každú stredu od 14. do 17. hodiny.

text: SZ

Plány nového starostu R. Baleju

Čo bude prvá vec, ktorú ako starosta urobíte?

V prvom rade poďakujem voličom, ktorí ma podporili účasťou vo voľbách a ich zásluhou som sa s pomerne veľkým náskokom stal starostom obce.

Počas celého decembra študujem materiály týkajúce sa priebehu stanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva. Uvažujem o znovuzaložení obecnej rady, ktorá bude pracovať po ôsmich rokoch. Rovnako premýšľam o obsadení postov predsedov komisií z radov poslancov a ich doplnenie z radov občanov, odborníkov.

Po protokolárnom odovzdaní a prevzatí majetku obce a obecného úradu sa oboznámim s písomnou agendou, preštudujem všetky platné zmluvy a ostatnú dokumentáciu. Predtým však musím zložiť sľub starostu obce a ustanovujúce plenárne zasadnutie rozhodne o volených orgánoch, ktoré mu predložím na schválenie. Postupne budem jednáť s jednotlivými komisiami, obecnou radou a taktiež sa stretnem s konateľom obecných lesov. Určíme si priority a postupne začneme naplňovať predstavy našich občanov.

Ľudí zaujíma, čo bude ďalej s obecnými bytovkami, premostením Váhu. Ako chcete pokračovať?

Výstavbu obecných bytoviek som navrhol koncom roka 1991. Násled-

ne bola vybratá lokalita na ich výstavbu oproti píle a začali vybavovať pozemky.

Na novoročnom stretnutí v januári tohto roka som sa vedenia obce spýtal, prečo sa nezačala výstavba bytoviek v novembri 2009 ako bolo sľúbené. Dostal som odpoveď, že treba dovybavovať ešte malú časť pozemkov.

Aká je situácia v tejto oblasti sa dozviem pri preberaní funkcie starostu a občanov budem následne informovať o ďalšom postupe.

Čo sa týka premostenia Váhu na dolnom konci obce, tak s touto myšlienkou som prišiel niekedy koncom roku 1992. Nepodarilo sa nám rozšíriť súčasnú lavicu cez Váh oproti kostolu. Bol som osobne na povodí Váhu v Piešťanoch a napísal žiadosť o finančný príspevok na Ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

Povodie Váhu trvalo na bezpiliérovom moste a z Ríma mi biskup Dominik Hrušovský odpísal, že na tak rozsiahlu investíciu nám bohužiaľ nemôžu prispieť.

Z nástenky pred tohtoročnými voľbami v obci som sa dozvedel, že aj súčasné vedenie pripravovalo projektovú dokumentáciu premostenia Váhu. Počas 8 rokov sa to ale nepodarilo, v myšlienke vybudovania premostenia ale budeme pokračovať. Už aj z tohto dôvodu som navrhol zriadiť dopravnú komisiu pri obecnom zastupiteľstve.

Ktorú časť života obce chcete prioritne rozvíjať?

Medziľudské vzťahy, bezpečnosť, a ochrana zdravia občanov, čistota verejných priestranstiev, vzhľad verejných budov, postupné dokončovanie rozostavaných investičných akcií vrátane potrebného rozšírenia cintorína.

A čo futbal? Ako chcete pomôcť stankovskému futbalu?

Futbal som hrával do 25tich rokov. Hral som za Stankovany, Lubochňu, Kralovany a na vojne za Duklu v Ostrave. Nehovorím to pre to, aby som sa chváľil, ale preto, aby športová verejnosť a hlavne mladí ľudia vedeli, že futbal mám rád, že mu rozumiem a budem ho podporovať. Vo vedení klubu musia byť však zanešení funkcionári, ktorí nielen chcú pre futbal niečo urobiť, ale aj vedia ako na to.

Je na zamyslenie, či dáme ročne 5 tisíc eur na futbal, a mužstvo bude hrať stále o záchranu, alebo peniaze použijeme na niečo iné. Futbalisti si musia časť financií zabezpečiť aj cez sponzorov.

Ako starosta obce budem podmieňovať financovanie umiestnením v tabuľke. Budem sa pridŕžiavať názorov finančnej komisie a komisie vzdelávania, kultúry a školstva. V nej dostanú priestor aj mladí ľudia.

Mládež hovorí, že nemá vytvorené práve najvhodnejšie podmienky na stretávanie sa, rozvoj športu.

Keď sme dobudovali prístavbu obecného úradu, dali sme priestory aj mladým. Väčšina sa tam správala slušne, boli však aj takí, čo robili neporiadok, vyvolávali roztržky, ničili zariadenie. Neraz som bol zamykať obecný úrad, všeličo som tam videl a išiel mi z toho mráz po chrbte. Napriek takýmto skúsenostiam sme nikdy nezakázali vstup mládeži do obecného úradu.

Neurobilo to ani súčasné vedenie obce a neurobíme to ani my. Máme futbalové ihrisko a hlavne v minulosti nám ho mohli iné obce závidieť. V lete sa často zdržiam v blízkosti ihriska a to živa prázdnotou. Chlapci sedávali za starým kultúrnym domom, v plechovke pri železničnej stanici, iní v troch krčmách a na ihrisku som videl aj počas týždňa hrať futbal len 3-4 dievčatá. Teda všetci mladí nemôžu povedať, že sa nemajú kde športovo vyžiť. Urobíme v obecnom zastupiteľstve všetko preto, aby sme situáciu zlepšili.

Príkladom, že sa dá v našej obci kultúrne a športovo žiť sú mladí speváci a tanečníci, klub dôchodcov, paintballisti a napokon aj starší páni muzikanti.

A ako to chceme zmeniť? Tým, čo nie sú spokojní so súčasným stavom odkazujem: Príďte za mnou na obecný úrad a ja cez obecnú radu, komisie a obecné zastupiteľstvo urobím všetko pre to, aby som vám vyšiel v ústrety.

text: SZ

Jeseň života si vychutnávajú naplno

Každé obdobie života má určité svoje čaro. Aj keď údajne jednu štvrtinu nášho života dospelujeme a tri štvrtiny starneme, ťaživá staroba nastupuje spravidla odchodom do dôchodku.

Je však potrebné ba dokonca nevyhnutné nájsť zmysel života i za zmenených a obmedzených možností sebarealizácie daných vekom.

Možno práve dôchodkový vek je ten najvhodnejší na to, aby sme naplnili svoje sny, celoživotné túžby a predstavy, ktoré sme nestihli dosiaľ zrealizovať, ale predovšetkým na to, aby sme si spestřili a skrášlili jeseň života.

Jednou zo základných úloh miestnej samosprávy vo vzťahu k seniorom je vytvárať podmienky, ktoré umožnia ľuďom žiť ich zaslúženú jeseň života aktívne.

A ako je to v našej obci? Pomaly je úspešne za nami rok 2010 a my

Vás chceme poinformovať o našej činnosti za toto obdobie.

Naša prvá členská schôdza sa pod vedením jej predsedníčky Marty Fúrovej konala 06. februára 2010. Bola to predovšetkým hodnotiacia schôdza o činnosti organizácie v predchádzajúcom roku, ale schválili sme si i plán práce na rok 2010.

Po hodnotiacej správe sa k prítomným prihovoral J. Bukna, predseda okresnej organizácie JDS v Ružomberku. Poinformoval o činnosti okresnej organizácie, o možnosti využitia bezplatnej právnej poradne pre seniorov, o možnosti zúčastniť sa na podujatiach organizovaných okresnou organizáciou JDS (rekondičné pobyty, kultúrne podujatia, rekreácie, pobyty pri mori v Taliansku a i.). Schôdze sa zúčastnil i starosta obce Ján Tatár, ktorý prítomných oboznámil o pripravovaných aktivitách Obecného úradu na rok 2010.

Vo februári sme si vychutnali príjemnú atmosféru fašiangového posedenia všetkých organizácií JDS okresu Ružomberok, ktoré sa konalo v priestoroch kultúrneho domu v Liskovej.

V máji sme si zorganizovali posedenie pri príležitosti sviatku Dňa matiek.

V júni sme sa zúčastnili spoločného posedenia organizácií JDS okresu Ružomberok pri gulášoch, ktoré zorganizovala ZO z Hubovej.

V júli sme sa zúčastnili poznávacieho zájazdu v Zamagurí a v tom istom mesiaci v priestoroch nášho klubu sme si zorganizovali spoločnú opekačku.

V auguste sme sa zúčastnili na Pltníckom dni v Kľačanoch.

V auguste sme sa zúčastnili v našich klubových priestoroch prednášky o zdraví s posedením pri hudbe.

V tomto mesiaci niektorí z členov využili možnosť a absolvovali rekreačný pobyt pri mori na plážach severného Talianska.

V septembri sme svojou účasťou podporili krásne kultúrne podujatie „Ružomerská lýra pre seniorov“, ktoré sa konalo v priestoroch Kultúrneho domu v Ružomberku.

V tomto mesiaci sme sa zúčastnili aj krajského turistického zrazu v Gaderskej doline v Turci.

V októbri sme prijali pozvanie na podujatie organizovanom klubom dôchodcov z Ružomberka „Úcta k starším“.

V novembri sme si v priestoroch Obecného úradu zorganizovali „Katarínske posedenie“ s hudbou, na ktoré prijali pozvanie J. Bukna, predseda okresnej organizácie JDS a starosta obce Ján Tatár s manželkou. Na tomto posedení sme si spoločne pripravili i návrh plánu činnosti našej organizácie na rok 2011.

V tomto mesiaci sme sa zúčastnili v Kultúrnom dome v Ružomberku aj na koncerte Roba Kazíka a jeho hostí, ktorý bol zorganizovaný z príležitosti predvolebného predstavovania kandidátov pre komunálne voľby.

Tiež sme sa zúčastnili spolu s členmi ZO JDS Hubová a Lubochňa zájazdu do Turzovky a divadelného predstavenia „Mizantrop“ uvádzaného v SKD Martin.

V roku 2010 členovia ZO JDS zorganizovali a zúčastnili sa niekoľkých brigád pri úprave okolia kostola a pri riadení farskej budovy po jej rekonštrukcii.

V tomto roku sme si tiež uctili dve členky pri ich významnom životnom jubileu.

Naše aktivity sú pestré a rôznorodé, aby si z nich mohol vybrať každý člen. V súčasnosti členskú základňu JDS Stankovany predstavuje 26 platiacich členov. Keď vychádzame z toho, že v Stankovanoch žije približne 400 seniorov je tu priestor aj pre tých ostatných, aby si spestřili jeseň svojho života v tomto spoločenstve.

text: Mária Straková

Kto dáva s láskou, dáva dvojnásobne viac

Tak ako pred rokom, aj tento rok bude aj v našej farnosti pokračovať kolednícka akcia Dobrá Novina.

Jej cieľom je pomôcť ľuďom v núdzi, ktorí často nemajú prostriedky ani na zabezpečenie svojich základných potrieb. Tradičnú kolednícku akciu organizuje eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí v spolupráci s katolíckymi farnosťami a Pápežskými misijnými dielami.

11.12. 2010 sa vo Svite uskutočnila svätá omša spojená s vyslaním koledníkov. Zúčastnilo sa jej cca 700 eRkárov zo Spišskej diecézy – medzi nimi aj piati koledníci zo Stankovian.

Svätú omšu slávil spišský diecézny biskup František Tondra, ktorý hovoril o svetle ako symbole Ježiša Krista, ktoré nás má potešiť a prináša nám spásu – tak aj koledníci majú prinášať svetlo do rodín.

Na zbierku Dobrá novina sa vlni vyzbieralo rekordných takmer deväťstotisíc eur, z ktorých bolo podporených 37 projektov v Keni, Sudáne, Ugande, Etiópii, v Mozambiku a na Madagaskare. Peniaze od slovenských darcov pomohli napríklad deťom ulice, postihnutým deťom a ženám v Keni, ale tiež ľuďom, ktorí trpia nedostatkom vody. V južnom Sudáne podporuje Dobrá novina prevádzku nemocníc, v Etiópii vzdelávanie detí a žien, v Ugande podporu pre siroty, ktorých rodičia zomreli na aids.

Na verejnú zbierku Dobrá novina možno prispieť priamo koledníckom Dobrej noviny do pokladničky označenej nálepkou Dobrej noviny; koho koledníci nezastihnú doma a predsa by chceli prispieť, môžu tak urobiť celoročne na číslo účtu 4000713500/3100 Volksbank

Slovensko a v čase Vianoc až do 31. januára aj zaslaním darcovskej SMS na číslo 877 s textom DMS DOBRANOVINA. Cena darcovskej SMS je jedno euro. Aj tento rok zbierame nielen príspevky v eurách, ale aj staré slovenské koruny.

Výťažok z tohtoročnej zbierky zabezpečí, aby začaté projekty pokračovali ďalej a v prípade potreby sa mohli ďalej rozšíriť.

V Sudáne plánuje Dobrá novina podporiť stavbu nového ubytovacieho zariadenia pre študentov na zdravotníckej škole pri nemocnici v Mapuordite a pokračovať v podpore rekonštrukcie nemocnice v Marial Lou. Obe vidiecke nemocnice zabezpečujú zdravotnícku starostlivosť pre miestnych ľudí zo širokého okolia a pôsobia v nich aj slovenskí lekári.

25.12. 2010 Stankovany, začiatok o 13:30 na Kúte

6.1.2011 Rojkov.

text: Terézia Fúrová

zdroj: www.dobranovina.sk

Spoločenská kronika

Vítame medzi nami
Natália Kováčiková » október

Opustili nás
Marta Brtková 74 rokov (november)
Peter Demikát 56 rokov (december)

POĎAKOVANIE
Ďakujeme všetkým, ktorí odprevadili zosnulého Petra Demikáta na poslednej ceste. Taktiež ďakujeme za prejavenú sústrasť a kvetinové dary. Smútiaca rodina

Futbalová súťaž o hodnotné ceny

Futbalový klub FK SOKOL Stankovany pripravil nielen pre svojich fanúšikov súťaž, ktorá bude trvať do konca januára 2011. Podmienkou je prihlásiť sa, sledovať stránku

fksokol.stankovany.sk/sutaz

a približne jedenkrát do týždňa odpovedať na súťažnú otázku. Súťažné otázky načierajú do histórie stankovského futbalu a niektoré nie sú jednoduché zistiť len zo stránky fksokol.stankovany.sk.

Po skončení súťaže budú zverejnené správne odpovede na všetky otázky a najúspešnejší súťažiaci budú odmenení.

V hre sú čiapy, trička, futbalová lopta a poukaz do Aqua Relax Dolný Kubín pre 2 dospelé osoby+2 deti do Vodného sveta na 3 hodiny. Ďalšie informácie nájdete na internetovej stránke klubu.

Držíme palce v súťaži!

Súťažné otázky:

1. V ktorom roku bola prvá zmienka o futbale v Stankovanoch?

- a) 1925
- b) 1928
- c) 1930
- d) 1931

2. Kto bol súperom Stankovian v prvom, 'vážnom' zápase, ktorý sa odohral na ihrisku na Močiaroch v roku 1930? (Tento zápas bol spojený s otvorením susedného kúpaliska a Stankovany prehrali 2:4.)

- a) TJ Kľačany
- b) TJ Pribovce okr. Martin
- c) TJ Ľubochňa
- d) TJ Párnica

3. V roku 1950 bola založená telovýchovná jednota Sokol JRD Stankovany. Kto sa stal jej prvým predsedom?

- a) Krúpa Jozef
- b) Adamec Alojz
- c) Matúška Jozef Tlačko
- d) Malcho Vendelín

Aký bol futbalový rok 2010 v Stankovanoch?

Práve končiaci rok 2010 veľa radošti priaznivcom futbalu v Stankovanoch určite neprinesol.

Po rokoch agónie, zachraňovania sa v I. či II. triede, po rekordných prehrách, ktoré si musel vytrpieť, sa stankovský futbal ocitol takpovediac až na samom dne okresnej súťaže, z ktorej sa už vypadnúť našťastie nedá. Ale dá sa postúpiť.

Ťažký úvod roka

Ale podme po poriadku. Samotný rok sa začal naozaj smutne. 24.2. nás neočakávane vo veku nedožitých 45 rokov navždy opustil bývalý futbalista, a potom neúnavný lajpač lópt, kamarát Poljak Ivan, ktorého sme všetci poznali pod prezývkou „Gemil“. Žil skromne a v tichosti aj odišiel.

Začiatok jarnej časti sezóny 2009/10 zastihol naše mužstvo ešte ako účastníka II. triedy na poslednom mieste tabuľky so ziskom 5 bodov.

Od začiatku jari tu bola snaha ešte niečo spraviť a pokúsiť sa o malý zázrak. Žiaľ, hráčsky potenciál objektívne na záchranu nepostačoval. O to viac, keď boli aj také zápasy, na ktoré sa zišlo ledva 11 hráčov. Preto vypadnutie bolo logickým vyústením tohto neutešeného stavu, keď na jar mužstvo uhralo len 3 body za jediné víťazstvo.

Celková bilancia na konci sezóny bola nasledovná:

Posledné 14. miesto, 2 víťazstvá, 2 remízy, 22 prehier, skóre 21:96, 8 bodov.

Napriek tomuto pádu tu bola našťastie spoločná vôľa viacerých strán nepodľahnúť pesimizmu, nepodľahnúť skepsu.

Naopak, vznikla tu ochota spoločnými silami postaviť futbal v obci opäť na nohy. Výrazom tejto snahy bola aj mimoriadna členská schôdza, ktorá sa konala 3.9., a na ktorej bol zvolený nový výbor. Tento jasne

deklaroval ozdravenie a ďalšie smerovanie klubu.

Vypadnutím do III. triedy zároveň akoby symbolicky skončila aj jedna veľká éra skupiny talentovaných futbalistov (Ivan a Ľubo Junašovci, Paľo Šimo, Ľubo Čieško, Ľubo Pečko – Miki, Jaro Gašper a i.), ktorí začali svoju hráčsku kariéru ešte na prelome 70. a 80. rokov, a ktorí to aktívne ťahali s menšími či väčšími prestávkami v našom klube bezmála 30 rokov.

Poslednými mohykánmi, ktorí na jar ešte niečo odohrali boli bratia Junašovci. Obdivuhodné Všetkým treba za to poďakovať.

Naši majú potenciál

Do novej sezóny, už ako účastník III. triedy sme vstupovali s predstavami stabilizovať hráčsky káder vekom veľmi mladý, ale vývojaschopný a po roku-dvoch zabojovať o postup.

Trénerskej taktovky sa v priebehu jesene chopil Zrník František a hráči ukázali, že chcú na sebe pracovať.

Samotný úvod do súťaže našim nevyšiel podľa predstáv. V prvých dvoch zápasoch na ihriskách súperov naši herne neoslnili a zaslúžene prehrali.

Následne domáca vysoká prehra s Ľubochňou 0:7 takpovediac posadila naše mužstvo na posledné miesto v tabuľke. Paradoxne tento zápas a hlavne jeho prvý polčas (0:1) uká-

zali, že naši majú potenciál, na ktorom sa dá stavať. Ďalšie zápasy tieto predpoklady potvrdili.

Celková bilancia po jeseni je nasledovná:

Priebežné 7. miesto z 10. mužstiev, 2 víťazstvá, 2 remízy, 5 prehier, skóre 20 : 27, 8 bodov.

Nie je to síce žiadna sláva, ale pri spätnej rekapitulácii jednotlivých zápasov a s prihliadnutím na vekové zloženie našich hráčov môžeme do budúcnosti pozeráť s optimizmom.

Pri obzretí sa za minulým rokom stojí za zmienku aj skutočnosť, že po pretrvávajúcich dažďoch sa v máji futbalové ihrisko od októbra 1974 znova ocitlo pod vodou. Našťastie voda nenapáchala väčšie škody.

Peťo, budeš nám chýbať

Tak ako smutne sa rok 2010 z pohľadu klubu začal, ešte smutnejšie aj končí. Dňa 11.12. nás vo veku 56 rokov neočakávane navždy opustil dlhoročný hráč, neskoršie aj člen výboru, dlhoročný hospodár a živý inventár klubu, kamarát Peter Demikát.

Odkaz pre neho.

Peťo, ak si sa na nás tam z vrchu pozeral, určite si videl to množstvo ľudí, ktorí Ťa prišli odprevadiť na poslednej ceste. Je to dôkazom toho, že si Ťa ľudia vážili a že Ťa mali radi.

text: Pavol Škuta

TABUĽKA sezóna: 2010/2011

Trieda: III. A trieda dospelí

KLUB	ZÁPASY	VÝHRY	REMÍZY	PREHRY	SKÓRE	BODY
1. Lúčky	9	9	0	0	35 : 6	27
2. Ľubochňa	9	8	0	1	53 : 8	24
3. Kalameny	9	6	0	3	21 : 22	18
4. Hrboltová	9	4	1	4	25 : 30	13
5. V. Dubová	9	4	0	5	21 : 30	12
6. Ivachnová	9	3	0	6	14 : 29	9
7. Stankovany	9	2	2	5	20 : 27	8
8. L. Vlchy	9	2	2	5	14 : 22	8
9. Gôtovany	9	2	2	5	13 : 24	8
10. L. Osada	9	1	1	7	12 : 30	4

Výsledky dobrého umu a šikovných rúk

Z úcty k tým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomáhali pri zmenách v našej obci k lepšiemu, je mojou povinnosťou poukázať na tieto aktivity. Na mnohých miestach vidieť výsledky umu a šikovných rúk našich občanov.

Výber toho, čo sa v Stankovanoch za posledných osem rokov urobilo tvorí dlhý sumár, ktorý uvediem aspoň heslovite:

- rozsiahla oprava Zlej vody
- rozšírenie cesty na Laz – 1. etapa, vybudovanie oporného múra – 2. etapa
- rekonštrukcia chodníka pre chodcov v Rojkove a chodníka do Stankovian
- rozšírenie cesty popri Váhu v Rojkove a jej osvetlenie
- zriadenie autobusových zastávok v Strakove a v Rojkove
- rozšírenie osvetlenia do Strakova
- rekonštrukcia verejného osvetlenia na úsporné a jeho rozšírenie
- rekonštrukcia miestneho rozhlasu na bezdrôtový a jeho rozšírenie
- viacnásobné vyčistenie potokov v Stankovanoch a v Rojkove
- likvidácia čiernych skládok odpadu
- výstavba transformátorovej stanice na Laze a v Polónke
- vybudovanie priepustného kanála na ceste pri ZŠ
- zriadenie počítačovej triedy
- vybudovanie sociálnych zariadení

- v základnej škole
- výmena podlahy v materskej škole
- vyhotovenie pútačov pred obecným úradom a pri železničnej stanici
- vybudovanie oporných múrov pri cintoríne a kultúrnom dome
- oploenie cintorína s osvetlením a úprava hlavnej brány na cintoríne
- vybavenie listov vlastníctva na budovy ZŠ, MŠ, domu smútku, kultúrneho domu, šatní futbalového klubu, hasičskej zbrojnice v Rojkove
- vysporiadanie pozemkov a založenie listov vlastníctva pre cintorín
- jeho rozšírenie, okolo ihriska, materská škola, Močiare, brehy – v časti pre premostenie, Lesová – pod bytovku
- postavenie kríža na Šípe za pomoci vrtuľníka
- vybudovanie ihriska s osvetlením pre celoročné užívanie
- svetelná vianočná a veľkonočná výzdoba
- rozšírenie cesty zo Stankovian do Lubochne s vybudovaním troch výhybní
- vydávanie obecných novín Stankovské zvesti
- zabezpečenie plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
- oprava zábradlí na mostíkoch pri kultúrnom dome, na Kúte, pri ZŠ a vybudovanie zábradlia na ceste za kostolom
- ošetrovanie a náter lavice
- uskutočnenie pozemkových úprav

- ROEP
- rozšírenie skupinového vodovodu v Polónke
- zakúpenie veľkokapacitných kontajnerov na sklo
- prekládky stĺpov a elektrických rozvodov pri kultúrnom dome a za Jasením
- vyasfaltovanie miestnych komunikácií od železničnej stanice k Huntuťovcom, od cintorína ku Krúpovcom, od Klimovcov ku D. Šimovej a popri kostole
- vypracovanie podkladov k dokumentu o ochrane drevín
- zriadenie detského parku s jazierkom
- vypracovanie podkladov k projektovej dokumentácii a podanie žiadosti pre fondy z EÚ na výstavbu Kultúrneho a Agroturistického centra
- vypracovanie podkladov k dokumentácii pre mostové prepojenie Stankovany - Rojkov

Okrem uvádzaných aktivít boli uskutočňované aj ďalšie akcie, ktoré si vyžiadali vývin udalostí a život sám.

Obec zakúpila nákladné auto V-3S, skriňovú Aviu, traktorovú kosačku, snehovú frézu a iné pre prevádzku obce potrebné prístroje.

V obci sa začal prejavovať aj záujem o návrat tradícií prostredníctvom folklórneho súboru. Aktivizuje sa mládež poriadanim športových

a kultúrnych podujatí. So spoločenských organizácií treba vyzdvihnúť prácu MO SČK, MO SNS, DHZ, FK, eRka, MO Jednoty dôchodcov a tiež zamestnancov a žiakov ZŠ s MŠ. Nemožno zabudnúť ani na našich nezamestnaných.

Všetci uvádzaní sa nemalou mierou zapájali do spoločenských športových, kultúrnych a zábavných programov pre deti i dospelých. Napríklad pri príležitosti Dňa matiek, Dňa detí, Úcty k starším, Mikulášsky večer, Vianočné stretnutia s občanmi, Vianočný koncert, Dobrá novina, Súťaž vo varení gulášu, futbalový a šachový turnaj o pohár starostu obce.

Touto cestou chcem poďakovať všetkým tým, ktorí mi boli akoukoľvek formou nápomocní počas celej doby môjho pôsobenia vo funkcii starostu obce.

Ďakujem poslancom obecného zastupiteľstva, členom komisií, redakčnej rade obecných novín Stankovské zvesti, zamestnancom obecného úradu, Obecných lesov, ZŠ s MŠ, opatrovatelkám, členom spoločenských organizácií a Vám občanom, ktorí ste boli naklonení všetkým podujatiam pripravovaných pre Vás občanov.

Novozvolenému vedeniu obce prajem veľa zdaru a úspechov do náročnej nastávajúcej práce, pevné zdravie, pevnú vôľu na prekonávanie každodenných problémov.

**text: Ing. Ján tatár,
starosta obce**

Stankovské priezviská v 19. storočí

V tomto čísle Vám prinášame posledný zoznam priezvisk, ktoré nám odhalili archívne dokumenty z 19. storočia.

ŠUTLÁK: 29. 6. 1833 sa narodila Mária, dcéra Ondreja Šutlák a Zuzany Vanickej. Krstnými rodičmi boli Ján Špireng a Zuzana Miššik.

TARABA: počiatkom roku 1803 sa narodil Ondrej, syn Tomáša Tarabu a Zuzany rodenej Zelinka. Krstná mama bola Zuzana Miššik.

TARČÁK: 20. 2. 1900 uzavreli manželstvo Ján Tarčák zo Žažkova a Anna Štúr rodená Kvant z Rojkova, 16. 2. 1901 sa im narodila dcéra Jozefína.

TORBEN: 3. 3. 1827 sa narodila Terézia, dcéra Ondreja Torben a matky Zuzany rodenej Ficko. Krstnými rodičmi boli Ján Janiga a Zuzana Gašper.

TATÁR: priezvisko sa spomína už v urbári z roku 1663, už bolo o tomto mene písané.

TATARČÍK: 10. marca 1808 sa narodil Jozef, syn Jakuba Tatarčíka

a Štefanie rodenej Palovičovej. Bývali na Laze. Kmotrou bola Dorota Gašperová.

TAVEL: Prvý záznam o tomto priezvisku je z 2. 12. 1852, kedy sa narodil Ján, syn Jána Tavela a Márie Kováč. Krstnými rodičmi boli Ján Haučo a Zuzana Chovanec. Dňa 8. januára 1853 sa spomína Ján Tavel, ako krstný otec Jána Hauču.

TRASON: 23. 10. 1821 sa narodil Ondrej syn Artúra Trason a Kataríny Buknovej. Kmotrami boli Jozef a Ignác Krička. Ďalší záznam je z 9. 11. 1825, keď si Ondrej Trason z Lazu zobral vdovu Zuzanu Klenik zo Stankovian.

TULINSKÝ: 15. januára 1808 sa narodil Matúš, syn Jána Tulinského a manželky Žofie, ktorej rodné priezvisko sa neďa prečítať. Kmotrou bola Zuzana Pečková.

TURBJAK /Turbák/ 2. 3. 1838 sa narodila Žofia, dcéra Ondreja Turbáka a Zuzany Ficko.

TURČINA: 22. 4. 1825 uzavre-

li manželstvo Ján Turčina zo Žažkova a Zuzana Medziar od Federov. Pravdepodobne išli bývať do Žažkova, lebo neskôr sa toto priezvisko v osade u Federov nespomína, znova sa objavuje až v druhej polovici 20. storočia.

URBAN: už v urbári z r. 1625 sa vo dvore Jána Raka spomína vdova Urbana, takto je zapísaná aj v urbári z roku 1663. V súpise obyvateľov z r. 1712 sa toto priezvisko neobjavuje, no v súpise z roku 1781 sa objavuje Ján Urban.

VAJDA: 24. januára 1837 sa narodila Mária dcéra Jána Vajdu a Márie rodenej Poliak. Krstným ocom bol Ján Babala.

VANČO: 17. 1. 1828 sa narodila Agneša, dcéra Jána Vančo a Evy Medziar. Krstnými rodičmi boli Ján Omasa a Katarína Gavura.

VANICKÝ: v decembri r. 1803 sa narodil Ján, syn Jána Vanického a Kataríny rodenej Kurnát. Krstnými rodičmi boli Ján Chilla a Zuza-

na Drga.

ZAJASENSKÝ: Jakub, Juro a Paľo Zajasenský sa objavujú v súpise obyvateľov z roku 1781. V noembri 1803 sa narodil Jozef, syn Tomáša Zajasenský a Doroty, ktorej prezvisko je nečitateľné. Krstnou mamou bola Dorota Brnčal. 25. 8. 1806 uzavreli manželstvo Juro Zajasenský a Zuza Galan zo Švošova.

ZÁVESKÝ: 7. júla 1901 sa narodila Antónia, dcéra Jozefa Záveský z Lubochne a Márie rodenej Matušek z Holdošpláne. Krstnými rodičmi boli Štefan Zrník a Mária Matušek, rodená Zrník. Otec má pri mene uvedené po latinsky povolanie faber serratus – robotník na píle.

ZATIOR: 2. 12. 1832 sa narodil v Rojkove Ondrej, syn Ignáca Zatióra a Kataríny rodenej Lacko. Farár Stankovič zapísal mená krstných rodičov nečitateľne.

ŽÍHLAVA: 2. 3. 1820 sa narodil Štefan, syn Tomáša Žíhlavu a Kataríny rodenej Tatárovej. Bývali na Laze.

text: JUDr. Vladimír Urban

S humorom a zamyslením

s Antonom Chorvátom

Traja chlapci sedeli v krčme a popíjali pivo. Prvý z nich hovorí. „Keď bola moja manželka v druhom stave a čítala knihu Traja mušketieri, narodili sa nám dvojčatá. Druhý sa ozval: „Moja žena čítala Päť suleimanov a teraz máme pätorčatá!“ Tretí chlap zrazu rýchlo vstal a bežal preč. Kamaráti sa ho spýtali, kde sa tak ponáhl'a. „Utekám domov, moja žena je tehotná a číta knihu Alibaba a 40 zbojníkov!“

Milan vbehne do krčmy a kričí: „Bol som tu včera?“

„Bol,“ odpovie krčmár.

„A prepil som 30 euro?“

„Nuž, áno. Prepil.“

„To som rád, zľakol som sa, že som ich stratil.“

Zhovárali sa dve mamičky. „Môj Janko má veľmi rád zvieratká. Krmi ich, kúpe, ošetruje, dokonca s nimi niekedy aj spáva.“ Druhá mamička len potichu odpovie. „Aj môj Palko má plnú hlavu zvieratiek.“

„Zlatica, kam ideš?“ pýta sa sused. „Na krajský úrad, porobiť poriadky.“ „ty si odvážna, trúfaš si.“ „Čo si trúfam? Ja tam robím upratovačku!“

Žena vyčíta mužovi: „Sľúbil si mi, že už nebudeš sedieť v krčme!“ Manžel sa ale nedá: „Ale veď ja som nesele! Pil som po stojačky!“

Stretli sa dve ženy a rozprávali o dovolenke. „V lete sme boli v Bádén-Bádene.“ „Druhá hovorí: „a my sme tiež boli v Eden-Edene.“

Ďalší deň po oslave Silvestra. Fero stretne Jura a pýta sa:

„A tú hrču odkiaľ máš?“

„Z horného konca či sa nepamätáš? Veď si mi bol na svadbe.“

„Nemyslíš tvoju ženu, ale hrču na čele.“

„A to mám od myslenia“

„A to už ako?“

„myslel som si, že ma netrafila, a veru trafila!“

Na vojenčine. Veliteľ pri udeľovaní vychádzky hovorí vojakovi: „A nevykonajte žiadnu hlúposť!“ Vojak automaticky odpovie: „Vykonám!“

Po čase najväčšia krása zovšednie a najväčšia škaredosť sa zapáči.

Modrí orli

Vedeli ste, že aj u nás založili skautský oddiel?

V predvianočnom čase sa všade naokolo skloňuje slovo betlehemské svetlo, ktoré sa spája so skautingom.

Málokto u nás ale vie, že v povojnových rokoch boli skauti mimoriadne aktívni aj v Stankovanoch. Vo februári 1948 bol skauting zakázaný, pretože mal aj kresťanské zameranie.

O založenie skautského oddielu v Stankovanoch sa zaslúžil v roku 1945 farár Adamec, ktorému pomáhali niektorí študenti gymnázia a stredných škôl v Ružomberku. Bol to najmä Joachym Švábik, neskorší vedúci, no treba spomenúť aj Jozefa Tavela, Petra Janíka, Alberta Letku, Františka Buvalu, Ela Lacku a bratov Palovičovcov. Partia mladých ľudí vtedy organizovala rôzne kultúrne podujatia, osвета bola ich koníčkom.

Skautský oddiel zaregistrovali v Prahe, ústredí republikového skautingu. Stankovský oddiel sa volal Modrý orol a prideliť mu číslo 547.

Už toto nízke číslo nasvedčuje tomu, že sme patrili medzi najstaršie oddiely v republike.

Niektoré oddiely z Prahy pravidelne v lete navštevovali Liptov, stanový tábor si rozložili na lúkach na Majeri a chodili sa člnkovať na Váh.

Skauting sa tešil veľkej popularite najmä v Česku. Veľký oddiel mal aj Ružomberok, na dedinách to bola skôr vzácnosť. Skauti sa medzi sebou oslovovali brat alebo sestra.

V lete nosili rovnošaty. Chlapci aj dievčatá mali oblečené zelené košeľe. Na pleci musel byť vyšitý názov oddielu, jeho číslo a mesto, odkiaľ skauti pochádzali. Dievčatá nosili predpísané sukne. Kto mal peniaze, kúpil si aj skautský klobúk. Na krku mali skauti uviazanú šatku a okolo pásu opasok so zvláštnym zapínaním.

Keďže skauti boli kresťanská organizácia, jedno zo základných pravidiel hovorilo, že každý deň ma-

li vykonať jeden dobrý skutok. Pomáhali pri rôznych domácich prácach a v tých časoch jej bolo rozhodne požehnane. Doučovali slabších žiakov, dbali o čistotu prírody. Preto sa schôdze konali väčšinou v prírode. Učili sa spoznávať rastliny a zvieratá, zakladať oheň bez použitia zápaličiek ale vedeli aj ako narábať s ohňom aby nevznikol požiar. Venovali sa výučbe prvej pomoci pri úrazoch.

Organizácia sa členila na starších a mladších skautov. Často chodili na výlety do okolitých kopcov. Mnoho ráz stačila na zábavu aj pekárka jama, kde hrali futbal a iné hry. Na kúpanie využívali jazierko na Močiachoch. Vždy na jar ho vyčistili od nánosov bahna a pokosili okolie.

Oddiel sa raz veľmi tešil, keď dorazil balík so siedmimi tropickými helmami. Bol to darček od skautov z iného oddielu, ktorí strávili leto na Majeri a naši im robili spoločnosť. Ako sme starším skautom helmy závideli! Nuž, boli sme mladší a museli sme sa uspokojiť aspoň s tým, keď nám ich na chvíľu požičali.

Pri tejto príležitosti chcem spomenúť nedávno zosnulého Františka Paloviča, s ktorým sme na stankovský skauting veľmi radi spoločne spomínali.

text: Alojz Hello

Prvý lekár

Jánovi Pekárovi a Žofii sa 7.11. 1934 narodil jediný syn Bonifác.

Základnú školu vychodil Bonifác Pekár v Stankovanoch. Pri veľkom požiari v roku 1950 im vyhorel dom a rodina sa presťahovala do susednej Lubochne.

Gymnázium skončil v roku 1953

a potom odišiel študovať veterinárstvo do Košíc, ktoré ale nedokončil. Rozhodol sa prestúpiť na lekársku fakultu, kde vyštudoval za lekára stomatológa. Ako zubár sa vrátil do Lubochne a pracoval v liečebnom ústave. Neskôr sa odsťahoval do Starej Lubovne, kde stretol budúcu manželku Margitu. Spoločne vychovali dve deti. Manželstvo sa ale skončilo rozvodom. Bonifác pekár náhle zomrel v roku 1992, pochova-

ný je na cintoríne v Stankovanoch.

Veľkú zásluhu na tom, že vyštudoval za zubára mal jeho otec Ján. Keď sa vrátil od zubára, presvedčil svojho syna aby zanechal štúdium veterinárstva, pretože bude celý život chodiť v čizmách po kravinách. Doma vždy chovali dobytok a tejto práce si Bonifác v mladosti užil aj tak dosť.

text: Alojz Hello

Vianoce plné symboliky

Vianoce doposiaľ uchovali svoje neopísateľné tajomné čaro, umocnené mnohými pradávными zvykmi, krásnymi koledami či betlehemskými hrami. Dnes si ich už

nevieme predstaviť bez stromčeka, betlehemu, oplátok, kolied. Aký je ich pôvodný význam a prečo sa stali neoddeliteľnou súčasťou najkrajších sviatkov v roku?

Vianočný stromček

Strom má v rámci kresťanstva bohatú symboliku. Zastupuje stratený prvotný raj, na dreve stromu Kristus umrel, aby ľudia mohli prísť opäť do raja. Je symbolom narodenia Krista, pravého života a Božej lásky, ktorá bude vždy hnacím motorom, ale aj útechou, nádejou a spásou pre ľudstvo.

Ďalšia legenda hovorí, že na nápad ozdobiť vianočný stromček prišiel v roku 573 írsky mních Kolumbán, ktorý chcel prilákať ľudí na svoje kázne. Keďže si všimol, že ľudia majú v úcte jedľu, ozdobil ju horiacimi faklami v tvare kríža.

Prvýkrát sa ozdobené vianočné stromčeky objavili asi len pred 400 rokmi v Nemecku, kde pre nemeckých mešťanov a bohatú vrstvu predstavovali blahobyť. Chudobní ľudia ich nahradili vetvičkami, ktoré po domoch rozdávali vinšovníci.

Prvé vianočné stromčeky si ľudia zdobili tým, čo si vypestovali doma v záhrade, najčastejšie čerstvými či sušenými jablkami, hruškami, alebo orechami.

Neskôr sa začali používať aj perníky, papierové ozdoby, rôzne figúrky zo slamy či rôznych tráv či kukuričného šúpolia. Samozrejme, vyrobiť takéto ozdoby nebolo jednoduché, chystali sa už mesiac pred sviatkami.

Vianoce mali svoje čaro, pretože rodina bola po večeroch spolu, alebo sa ľudia stretávali pri driapaní peria a deti pritom vystrihovali ozdobu na stromček.

Oplátky

Oplátky symbolizujú, že kresťania pristupujú k svätému prijímaniu. Keďže Vianoce sú kresťanským sviatkom, telo Ježiška predstavuje práve oplátka, ktorá sa je na Štedrý deň s medom a cesnakom. Dievčatám robili rodičia krížiky na čelo, aby boli krásne a deťom, aby poslúchali.

Dnes sa už oplátky pečú len v niektorých rodinách, kde krásne rozvonievajú. V 19. storočí však mali výsadu piecť vianočné oplátky len učitelia či organisti. Dva či tri dni pred Vianocami ich školopovinné deti roznášali do rodín. Oplátky sa formovali horúcimi kliešťami a začali sa piecť hneď po Lucii.

Pôst

Ľudia dodržiavali celý Štedrý deň pôst až po Štedrú večeru, ktorá začínala, keď sa zotmelo. Cez deň sa jedlo málo, iba bezmäsité jedlá. Pôst sa dodržiaval až do chvíle, keď sa na nebi ukázala prvá hviezda, niekde až do polnoci. Kto tak urobil, mal veľkú nádej, že uvidí zlaté prasa. Kým deti chystali vianočný stromček – vyrábali ozdoby na stromček, či neskôr

balili do salónkových bielych i farebných papierikov kockový cukor, rodičia piekli, varili a chystali rôzne dobroty. Cukrovinky, perníčky, medovníčky mali už napečené tri dni dopredu.

Adventný veniec

Advent je slovo, ktoré nám v sebe nesie posolstvo tichého nádejného očakávania príchodu malého Ježiška. Kruhovým tvarom pripomína ľudskú súdržnosť a vzájomnú lásku. Adventný veniec je teda symbolom adventného obdobia, ktoré začína štyri týždne pred Vianocami.

Tradícia adventných vencov začala v Nemecku v roku 1838. Vtedy priniesol Johann Wichern koleso od voza opusteným sirotám v domove. Pôvodne malo slúžiť ako svietnik pri spoločnom stole. Drevené koleso však deti ozdobili vetvičkami jedlíčky aj farebnými stuhami a Johann na ňom zapálil prvú sviečku. V tom čase sa na ňom denne zapalovala nová sviečka, dnes sa na adventnom venci zapalujú štyri sviečky, každý týždeň pred Vianocami jedna.

Vianočná ruža

Krásne žiarivá červená „hviezda“ možno v čase Vianoc zdobiť aj tvoju detskú izbu. Vianočná ruža pochádza zo Strednej Ameriky a v prírode kvitne po celý rok – a je známa aj pod menom Poinsettia. Tieto rastliny sú inak nazývané i „rastliny krátkych dní“, pretože kvitnú iba vtedy, ak nie sú vystavené svetlu viac ako 12 hodín. V bytových podmienkach

sa jej veľmi nedarí, ale ak ju odborné ošetríte, rozkvitne. Vianočné ruže neznášajú vlhkosť, preto by si ju nemal často zalievať. Kvet vydrží aj niekoľko mesiacov – nezriedka až do veľkonočných sviatkov.

V čase Aztékov bola symbolom nového života pre bojovníkov, ktorí padli. Krík vianočnej ruže pochádza z Mexika, kde ho indiáni volali „vetom s listami pevnými sťa koža.“ Rozširovali ho brazílski misionári, ktorí ho vysádzali pri kostoloch.

Vianočný Betlehem

Betlehem alebo jasličky predstavujú zobrazenie svätej rodiny Jozefa, Márie a Ježiška. Stavali sa v kostoloch a neskôr aj v domácnostiach, dokonca oveľa skôr ako vianočné stromčeky.

Živý betlehem vytvoril sv. František z Assisi, keď v r. 1223 v jaskyni v Grecciu v Taliansku zorganizoval vytvorenie živého betlehemu. Vytvoril drevenú konštrukciu, požíval si domáce zvieratá – osla a vola, našiel dobrovoľníkov, ktorí predstavovali Máriu a Jozefa. Dieťaťom bola bábka.

Tento zvyk sa rozšíril po celom kresťanskom svete. Neskôr si ľudia do betlehemov pridávali postavy svojich blízkych. Po čase tento zvyk začal postupne upadať.

text: SZ

Zábavná pyrotechnika zvieratám škodí

Hluk spôsobený zábavnou pyrotechnikou dosahuje väčšinou viac ako 90 decibelov. Pritom nad 120 decibelov už vzniká vysoké riziko poškodenia sluchu.

Závisí to aj od opotrebeného organizmu, stavu centrálného nervového systému i od toho, či sme, alebo nie sme vystavení chronickému hluku.

Pri spôsobení akútneho, nárazového hluku na Silvestra, keď napríklad blízko tela vybuchne delobuch, môže sa stať, že prestaneme počuť na jedno ucho, alebo nám začne pískanie, šuškanie v uši-

ach. Vtedy sa poškodia vnútorné vláskové bunky slimáka vnútorného ucha a dochádza k vzniku perceptivej poruchy sluchu. Táto porucha potrebuje okamžitú liečbu, po ktorej sa sluch môže, ale nemusí upraviť.

Hluk spôsobuje i iné zdravotné problémy. Ak trvá dlho, negatívne pôsobí na centrálnu nervovú sústavu, ľudia sú podráždení, môžu mať dokonca aj problémy s imunitou, poruchy trávenia a žalúdočné ťažkosti, poruchy koncentrácie a pamäti. Tí, ktorí v tomto období hádžu ľuďom petardy pod nohy, sa

na reakciách svojich obetí náramne zabávajú. Neuvedomujú si, že preľaknutí ľudia v tomto momente zažívajú akútny stres, zľaknú sa, čo hlavne u starších ľudí spôsobuje zvýšenie krvného tlaku a silné búšenie srdca. Kvôli nečakanému veľkému stresu a preľaknutiu môžu malé deti aj prestať rozprávať, alebo sa začnú zajakávať.

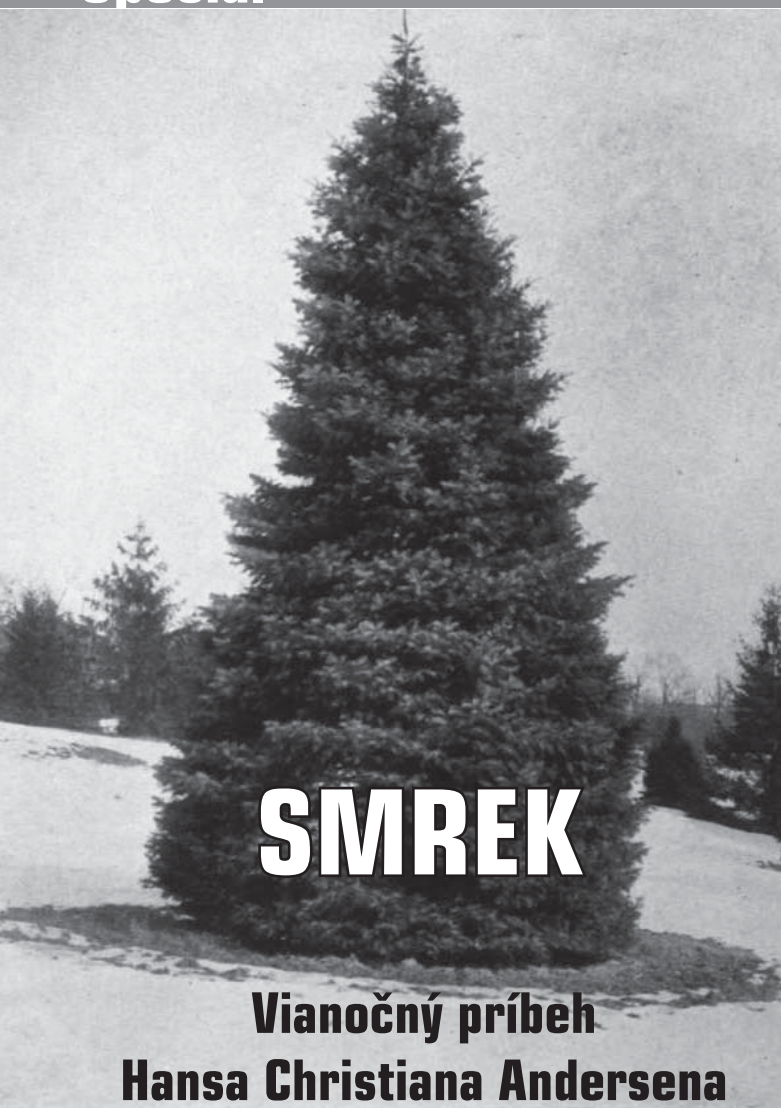
A ako je to s našimi domácimi zvieratami? Psy a mačky majú oveľa vyvinutejší sluch ako človek a pri našich silvestrovských zábavkách zažívajú šoky. Hluk, ktorý pyrotechnika spôsobuje, môže do-

konca narušiť aj ich psychiku. Stupeň plachosti a prah citlivosti majú oveľa vyšší a v čase odpaľovania veľkolepých ohňostrojov veľmi trpia. Našich domácich miláčikov by sme koncoročnému hluku delobuchov určite nemali úmyselne vystavovať.

Psom môže spôsobiť aj infarkt. Nie je vhodné brať ich so sebou na ulicu, lepšie im bude doma, na mieste, kde sa môžu skryť a eliminovať prichádzajúci rachot.

Ak bývate na mieste, kde sa tomu vyhnete len ťažko, už vopred mu dajte prostriedok na upokojenie.

text: SZ

SMREK

Vianočný príbeh

Hansa Christiana Andersena

V lese rástol pekný smriečok. Mal dobré miesto, slnko naň svietilo, aj vzduchu mal dosť. Okolo neho rástlo veľa väčších kamarátov, borovic a jedličiek. Smriečok však veľmi dychtil po tom, aby rástol. Nemyslel na teplé slniečko a na čerstvý vzduch, nevnímal si sedliacke deti, čo chodili okolo neho na jahody a maliny a džavotali. Často prišli s plnými hrnčekom alebo s jahodami v kyticke, sadli si k nemu a obdivovali ho: „Jaj, či je to len pekný stromček!“ Ale smriečok ich vôbec nepočúval.

O rok bol byť väčší a o dva ešte väčší, lebo na smriečku sa vždy dá podľa letorastov poznať, koľko má rokov.

Vôbec sa netešil zo slniečka, z vtákov alebo z červených oblakov, ktoré sa vždy ráno a večer vznášali nad ním.

Vždy na jeseň prišli drevorubači a zoťali niekoľko najväčších stromov. Tak bolo každý rok. Mladý smriečok, ktorý už celkom pekne povyrástol, sa pritom triasol, lebo veľké, nádherné stromy s rachotom a praskotom padali na zem. Konáre im poosekávali, takže zostali celkom nahé, dlhé a štíhle. Boli takmer na nepoznanie, potom ich naložili na vozy a kone ich z lesa odviezli.

Kam idú? Čo bude s nimi?

Na jar, keď prileteli lastovičky a bocian, opýtal sa ich smriečok: „Neviete, kam ich odviezli? Nestretli ste sa s nimi?“

Lastovičky nevedeli nič povedať, ale bocian sa zamyslel, pokýval hlavou a riekol: „Nuž, myslím, že viem. Keď som letel z Egypta, stretol som veľa lodí, Na lodiach boli znamenité stožiare a povedal by som, že to boli ony, lebo voňali smrečinou. Prinášam od nich veľa pozdravov – do výšky sa týčili!“

„Keby som bol taký veľký, aby som mohol plávať po mori!“ vzdychal smriečok. „Aké je vlastne to more a čomu sa podobá.“

„Nuž, to ti ťažko vysvetlím!“ vraveli mu snečné lúče. „Teš sa sviežemu rastu, teš sa mladému životu!“

Vietor ho bozkával, rosa kropila slzami, ale on tomu nerozumel.

Chýlilo sa k Vianociam. Začali vytínať celkom malé stromčeky, čo neboli ani také veľké, ani také staré ako smriečok, ktorý nemal pokoja a stále sa bral preč. Mladým stromčekom, a boli to tie najkrajšie nechali všetky konáre, naložili ich na voz a kone ich odviezli.

„Kam idú?“ pýtal sa smriečok. „Veď nie sú ani toľké ako ja, ba jeden bol medzi nimi oveľa menší. Preto

im nechali všetky konáre? Kam ich vozia?“

„Vieme, vieme!“ štebotali vrabce. „V meste sme nakukli do oblokov! Vieme, kam ich vozia! Čaká ich najväčší lesk a nádhera, akú si len možno prestaviť. Nakukli sme do oblokov a videli sme, ako ich postavili doprostred teplej izby. Vyzdobili ich najkrajšími vecičkami, pozlátenými jabĺčkami, medovníkmi, hračkami a stovkami sviečok!“

„A potom?“ opýtal sa smriečok a potriasol všetkými konármi. „A potom? Čo sa stalo potom?“

„Nuž, viacej sme nevideli! Bolo to nevysslovne krásne!“

„Vari aj ja budem mať takú skvelú budúcnosť?“ jasal smriečok. „To by bolo ešte lepšie, než sa dostať na more Ach, ako po tom túžim! Kiežby už boli Vianoce! Teraz som už veľký a rozložitý ako stromy, čo ich odviezli! Ó, keby som už bol na voze. Keby som už bol v teplej izbe v plnom lesku a nádhere! A potom? Hej, potom príde čosi ešte lepšie, ešte krajšie, prečo by ma inak tak vyzdobili? Ale čo príde? Ach, ako len veľmi trpím! Ako túžim! Sám neviem, čo sa mi robí.“

„Teš sa zo mňa! Prihovárал sa mu vzduch a slnečné svetlo. „Teš sa zo sviežej mladosti vo voľnej prírode!“

Smrek sa však vôbec netešil. Rástol a rástol, v zime i v lete bol zelený. Vypínal sa v tmavozelenom šate. Keď ho ľudia videli, vraveli: „To je nádherný strom!“ Pred Vianocami bol prvý zo všetkých, ktoré vyťali. Sekera sa mu zaťala hlboko do tela, strom spadol s povzdychom na zem. Pocítil bolesť, slabosť, Nestačil si ani pomyslieť na šťastie. Bol zarmútený, že sa lúči s domovom, s miestom, kde vyrástol. Teraz vedel, že už nikdy neuvidí svojich starých kamarátov, drobné kríky a kvety v okolí seba, možno ani vtáky. Cesta z lesa nebola veľmi príjemná.

Smrek sa spamätal, až keď ho na dvore vyložili s ostatnými stromčekom. Počul, ako voľaják muž povedal: „Ten je krásny! Len ten si vezme!“

Vtom prišli dvaja sluhovia v plnej paráde a odniesli stromček do veľkej nádhornej sály. Na stenách dookola viseli obrazy a pri veľkom kamenom kozube stáli čínske vázy s levmi na vekách. Boli tu hojdiacie stoličky, hodvábné pohovky, veľké stoly plné obrázkových kníh a hračiek za stotisíc toliarov – tak aspoň vraveli deti. Smrek zastokli do veľkej debničky naplnenej pieskom. – Nik nevidel, že je to len debna, lebo bola celá obťahnutá zeleným súknom – a položili ju na veľký pestrý koberec. Ó, ako sa stromček chcel! Čo sa len s ním stane! Sluhovia i slečny ho zdobili. Na jeden konár mu zavesili sieť-

ky vystrihnuté z farebného papiera, a každá sieťka bola plná cukríkov. Pozlátené jabĺčka a vlašské oriešky mu viseli na konárikoch, akoby na nich vyrástli. V konároch mal zastoknutých na sto červených, belasých a bielych sviečok. Bábiky, tie vyzerali ako živé, vznášali sa v jeho zeleni. Na vrchole mu dali hviezdzu z ligotavého zlata.

Bolo to krásne, nevysslovne krásne.

„Dnes večer, vraveli všetci, „dnes večer stromček zažiarí!“

„Ó! pomyslel si stromček, keby už bol večer! Keby mi už čo najskôr zažali sviečky! A čo sa stane potom? Prídu sa vari pozrieť na mňa stromy z lesa? Priletia vrabčeky k obloku? Vari tu zapustím korene a budem tu stáť vyzdobený v lete, v zime?“

Veru, stromček si všeličo želal, až ho z toho kôra rozbolela. A boľenie kôry j pre strom také nepríjemné ako pre nás boľenie hlavy.

Večer zažali sviečky. Ach, aký lesk, aká nádhera! Smriečku sa od toho všetky konáre rozochveli, až jedna sviečka zapálila smrečinu a sálou sa šírila ostrý pach.

„Panebože! zhĺkli slečny a rýchlo zahasili plameň.“

Teraz si už smrek netrúfal zachvieť sa. Bolo to hrozné. Báľ sa, aby nestratil niečo zo svojej nádhery. Z toho lesku bol celý zmätený. – Zrazu sa otvorili dvere a do izby sa vrátili krdel detí, div že stromček nezrútili. Za nimi rozvážne vošli dospeli.

Deti zastali bez slova, ale len na chvíľku, potom sa rozjasali, až sa všetko otriasalo. Tancovali okolo stromčeka a rozbaľovali darček za darčekom.

„Čo to robia?“ čudoval sa stromček. „Čo sa teraz stane?“ Sviečky horeli až celkom ku konárom, a keď dohorievali, zhasínali ich. Potom dovolili deťom obráť stromček. Ach, vyrútili sa naň, až mu v konároch zapraskalo. Keby nebol vrcholcom pripevnený k povale, iste by ho boli zvalili.

Deti tancovali okolo s krásnymi hračkami. Nikto už na stromček nepozrel okrem starej pestúňky, ktorá hľadela medzi konáre, a to len preto, aby sa presvedčila, či tam nezabudli figu alebo jabĺčko.

„Rozprávku, rozprávku!“ volali deti a ťahali malého tučného človečka k stromčekom. Človečik si sadol pod smriečok a povedal: „Pravdaže, lebo teraz sme ako v lese. Aj stromčeku to dobre padne, ak môže počúvať s vami. Poviem vám len jednu rozprávku. Chcete počuť o Šaškovi-Straškovi a či o ťarbavom Janovi, čo spadol zo schodov, a predsa prišiel na trón a dostal princeznú?“

„Šaško-Straško!“ kričali niektorí. „O ťarbavom Janovi!“ kriča-

li druhí.

Bolo tam krik a vresku, len smrek bol celkom ticho a rozmyšľal: „Mňa medzi seba nepri berú, ja nebudem nič robiť?“

Človiečik rozprával o ťarbavom Janovi, čo spadol zo schodov, a predsa prišiel na trón a dostal princeznú. Deti ťapkali a volali: „Rozprávaj, rozprávaj!“ Chceli počuť o Šaškovi-Straškovi. Smrek bol celkom ticho a rozmyšľal. Vtáky v lese nikdy nerozprávali podobné veci. Ľarbavý Jano spadol zo schodov, a predsa dostal princeznú! Vedru, veru, tak to už vo svete chodí! Pomyslel si smrek a nazdal sa, že sa to naozaj stalo, lebo to rozprával taký pekný človečik. Tak, tak, ktože vie! Možno i ja spadnem zo schodov a dostanem princeznú! Smriečok sa tešil na budúci deň. Myslel si, že ho znovu vyzdobia sviečkami, hračkami, zlatom a ovocím. Zajtra sa už nebudem triasť! pomyslel si. Budem sa tešiť svojej nádhere. Zajtra zasa počujem rozprávku o ťarbavom Janovi, a možno aj o Šaškovi-Straškovi. Celú noc stromček v tichu hútal. Ráno prišiel sluha s dievkou.

„Teraz Ma zasa ozdobia“, pomyslel si stromček. Ale kdeže! Vyniesli ho z izby hore schodami na povalu a tam ho dali do tmavého kúta, kam nepreniklo ani trochu svetla. „Čo to znamená? pomyslel si stromček. Čo tu budem robiť? Koho tu budem počúvať? Oprel sa o múr a potom hútal a hútal. Mal na to čas, lebo sa míňali dni aj noci a nikto k nemu neprišiel. Ak sa niekto objavil, tak iba preto, aby uložil do kúta niekoľko debien. Stromček tu stál zastrčený a zdalo sa, že naň celkom zabudli.

„Teraz je vonku zima!“ pomyslel si stromček. Zem je tvrdá a pokrytá snehom. Ľudia ma nemôžu zasiať, preto musím tu v zátíší počkať až do jari! Aké je to premyslené, akí sú ľudia dobrí! Len keby tu nebolo tak temno a pusto! Ani zajačik

tu neprebehne! V lese to bolo predsa len pekné, keď všetko pokrýval sneh, popri mne poskakoval zajačik, ba aj vtedy, keď preskočil cezo mňa, hoci vtedy sa mi to nepáčilo. Tu je pusto až strach!“

„Pí, pí!“ ozvala sa malá myška a pribehla k stromčeku. Za ňou prišla ešte jedna. Onúchávali stromček a behali mu po konároch.

„Tu je veľká zima!“ vraveli myšky. „Ale ináč je tu krásny život, všakže, starý smrek?“

„Ja vôbec nie som starý!“ bránil sa smrek. Mnohí sú oveľa starší ako ja!!

„Odkiaľ si?“ pýtali sa myšky, „a čo vieš?“ Odrazu boli strašne zvedavé.

„Nože nám rozprávaj o najkrajšom mieste na svete! Bol si tam? Bol si v komore, kde leží na policiach syr a pod povalou visia šunky, kde sa tancuje na lojových sviečkach? Prichádzaš tam chudý, a odchádzaš vykrmený.“

„O tom nič neviem!“ povedal stromček. „Poznám les, kde svieti slnko a spievajú vtáky!“ Stromček im rozprával o celej svojej mladosti. Myšky nikdy neslýchali podobné veci, preto ho pozorne počúvali a napokon povedali: „Ach, koľko si toho videl! Aký bol šťastný!“

„Nuž,“ povedal smrek a zamyslel sa nad tým, čo rozprával, „veru, boli to vlastne dobré časy!“ Porozprával myškám o vianočnom večere, keď bol vyzdobený cukrovinkami a sviečkami.

„Ó!“ vzdychli myšky, „aký si bol šťastný, starý smrek!“

„Vôbec nie som starý!“ bránil sa stromček. „Veď iba tejto zimy som opustil les, som v najlepšom veku, len som trochu rýchlo vyrástol!“

„Ako nádherne rozprávaš!“ vraveli myšky. Na druhú noc prišli so štyrmi inými myškami, ktoré tiež chceli počuť, ako rozpráva. Čím viac smrek rozprával, tým jasnejšie si na všetko spomínal a myslel si: „Boli to celkom veselé časy! Ešte sa vrátia,

ešte sa vrátia. Ľarbavý Jano spadol zo schodov a dostal princeznú, možno aj ja dostanem princeznú“. Smrek si pomyslel na malú utešenú briezku, čo rástla v lese. To bola pre smriečok ozajstná nádherná princezná.

„Kto je ľarbavý Jano?“ pýtali sa myšky, Tu im smriečok rozprával celú rozprávku, veď si ju doslova zapamätal. Myšky to tak bavilo, že by od radosti vyskočili až na vrchol stromu. Na druhú noc prišlo oveľa viac myší a v nedeľu aj dva potkany. Ale potkany povedali, že rozprávka nie je zábavná. Myšky to zarmútilo, lebo potom sa už ani im nepáčilo.

„Viete len túto rozprávku?“ pýtali sa potkany.

„Len túto“, odpovedal stromček, „počul som ju v svoj najšťastnejší večer, ale vtedy som nepomyslel na to, aký som šťastný!“

„To je neobyčajne nudná rozprávka!“ vyhlásili potkany. „Neviete daku o slanúne a o lojových sviečkach? Dajakú rozprávku z komory?“

„Nie“, odpovedal stromček.

„Nuž tak vám pekne ďakujeme,“ riekli potkany a odišli.

Napokon odišli aj myšky a stromček vzdychol: „Bolo to celkom príjemné, keď pri mne sedávali bystré myšky a počúvali ma. Teraz sa už aj to pomynulo! Budem sa tešiť na to, ako sa zasa dostanem von!“

Lenže, kedy to bude? Raz ráno prišli ľudia na povalu robiť poriadok. Odniesli debny a potom vytiahli stromček.

Hodili ho trochu surovo na zem, ale hneď ho jeden sluha zniesol ku schodom, kde svietilo slnko.

„Teraz zasa začínam žiť!“ pomyslel si stromček, keď zacítil čerstvý vzduch a prvé slnečné lúče. Bol už na dvore. Všetko šlo tak rýchlo. Na toľko vecí sa smriečok pozeral, že celkom zabudol pozrieť na seba. Veďľa dvora bola záhrada, v ktorej všetko kvitlo. Ruže viseli cez plôtik a voňali, kvitli a lastovičky poletovali a volali: „Či-ri-ri, muž mi prišiel!“,

ale tým nemienili smrek.

„Teraz budem žiť!“ jasal stromček a doširoka vystieral konáre, boli zvädnuté a žlté, a on sám ležal v kúte medzi burinou a prhlavou. Na vrcholci sa mu jagala v slnečných lúčoch hviezda zo zlatého papiera.

Na dvore sa hralo niekoľko veselých detí, ktoré na Vianoce tancovali okolo stromčeka a tešili sa pri ňom. Najmenší chlapec pribehol a strhol zo stromčeka zlatú hviezdu.

„Lala, čo tu ešte bolo na tom škaredom stgartom vianočnom stromčeku!“ zvolal a skákal po konároch, až mu pod topánkami praskali.

Stromček pozrel na sviežu nádheru kvetov v záhrade, potom sa pozrel na seba. Zažiadalo sa mu, aby bol radšej v tmavom kúte na povale. Myslel na svoju jarú mladosť v lese, na veselý vianočný večer a na malé myšky, čo tak radi počúvali rozprávku o ľarbavom Janovi.

„Všetko sa pomínulo, všetko sa pomínulo!“ vzdychol si úbohý strom. „Keby som sa len bol tešil, keď som mohol! Všetko sa pomínulo!“

Potom prišiel sluha a rozsekal stromček na drobné kúsky. Celú otiepku z neho urobil. Položili ju na oheň. Nádherne zapraskala pod kotlom. Stromček vzdychal tak zhlboka, že každý vzdych znel ako výstrel. Deti, čo sa tu hrali zbehli sa pri ohni, pozerali doň a volali: „Pif-paf!“ Pri každom zaprasknutí, ktoré bolo hlbokým vzdychom, pomyslel si stromček Na jeden letný deň v lese. Na jednu zimnú noc, keď svietili hviezdy. Spomenul si na vianočný večer a na rozprávku o ľarbavom Janovi, jedinú, čo počula vedel rozprávať – a potom dohorel.

Chlapci sa hrali na dvore a najmenší mal na prsiach zlatú hviezdu, ktorá bola na stromčeku v jeho najšťastnejší večer. Ten večer už dávno pomínul, aj stromček sa pomínul a rozprávka s nim. Všetko sa pomínulo, a tak je to so všetkými rozprávkami!

Povešť o Šípe

Martin Buliak

Dedina Stankovany tvorí akúsi vstupnú bránu do krásneho kraja dolného Liptova. Nachádza sa v nej aj krásny a skalnatý Šíp, ktorý je pýchou obce.

Bolo to už veľmi dávno, keď po Liptove chodil tajomný rytier, ktorého meno nepoznal nikto. Mal čarovnú moc a rád pomáhal ľuďom. Tam, kde dopadol jeho šíp, vytryskol prameň vody alebo vyrástla hora. Raz sa rytier dostal na dolný Liptov až do Stankovian. Vtedy tu bola ešte všade samá rovina, zo severu fúkal studený silný vietor, ktorý ničil ľuďom všetku úrodu a ich práca tak išla navni-

voč a často nemali čo do úst vložiť. Toto sa opakovalo rok čo rok a ľudia boli unavení a utrápení hladom aj ťažkou prácou.

Zľutoval sa teda záhadný rytier nad utrápenými ľuďmi i vystrelil svoj šíp. Na mieste, kde sa zapichol do zeme, nevytryskol síce prameň vody ale vyrástol vysoký vrch, ktorý chránil dedinu pred ničivou silou vetra od severu.

Ten sa stal nielen ochrancom ale aj pýchou obce Stankovany. Na počesť rytiera, ktorý ľuďom veľmi pomohol, pomenovali vrch – Šíp.

Deti ukázali pôvodnú atmosféru dolnoliptovských Vianoc

Žiaci základnej a materskej školy v Stankovanoch predviedli divadielko, v ktorom ukázali Vianoce vo svetle petrolejovej lampy, starých piesní, nárečia a krojov.

Predstavenie s názvom Od Lucie do Troch kráľov pochádza z pera hubovského kronikára Karola Okála. S deťmi nacvičovala už od novembra Hanka Brúková, bývalá riaditeľka základnej školy v Hubovej.

Predstavenie otvorila riaditeľka Základnej školy v Stankovanoch Marta Gašperová. Potom mali diváci možnosť nahliadnuť do života dnešnej rodiny. Pri starých rodičoch sedeli vnúčatá a so zvedavosťou načúvali ich rozprávaniu. Všetky zvyklosti a tradície viažuce sa ku Vianociam priamo pred nimi hrali ďalšie deti.

Vystúpenie detí bolo ojedinelé hneď niekoľkokrát. Už na prvé počutie bolo ľuďom v zasadač-

ke obecného úradu jasné, že najbližšiu hodinu budú sledovať priebeh významných sviatkov v nezmenenej podobe. Deti totiž rozprávali nárečím. Používali dnes už zabudnuté slová, pasovali sa dokonca aj s prehlasovaným „ä“, ktorého bolo kedysi v stankovskej reči pozhnane.

No malí herci najmä predviedli, že Vianoce mali kedysi úplne iný význam ako je tomu dnes. Vtedy bolo najdôležitejšie, aby sa ľudia spolu stretávali, navštevovali sa, spoločne si zaspievali, niečo pojedli i popili.

Pásmo vianočných zvykov Od Lucie do troch Kráľov prilákalo množstvo divákov, zasadačka obecného úradu bola v nedeľné popoludní, 19. decembra, naplnená do posledného miesta.

text: SZ
foto: lk

» Malí herci a speváci sa statočne popasovali so stankovským nárečím

» Prišli aj Traja kráľi. Zľava: Janko Chomist, Miško Šimo, Miloško Mikulec

» Úlohy gazdovcov sa výborne ujali Katka Králiková a Andrej Belko

» Keď zhaslo svetlo, deti so sviečkami spievali Tichú noc. Pridalo sa i obecenstvo

» Starí rodičia (Simona Buvalová a Marcel Buvala) rozprávali svojim vnúčatám (Jakub Laco a Lucia Pobeňová) spomienky na tradičné Vianoce

Zodvihňime hlavu

Príchod Syna človeka na tento svet je najvýznamnejšia udalosť, ktorá sa vôbec mohla stať a naozaj sa aj odohrala. Tento čas si naozaj zaslúži, aby sme spomali svoje aktivity a viac premýšľali nad tým, čo betlehemské dieťa môže priniesť do nášho života.

Už od detstva si pamätám žalm, ktorý sa mi zafixoval hlboko do pamäti. Spieva sa na záver adventu. Nad jeho slovami som často premýšľal. „Zodvihňte hlavu, blíží sa vaše vykúpenie“ (porov. Lk 21, 28).

Dávni proroci a celý starozákonný ľud žil v očakávaní. Keďže Izraelský národ v Ježišovej dobe žil v neslobode, ľud si veľmi živo uvedomoval svoju bezvýchodiskovú situáciu, uvedomoval si to zlo, ktoré ho obklopovalo. To ich doslova nú-

tilo k tomu, aby sa každý deň s nádejou obzerali, či náhodou nejde Mesiáš. Cítili sa ako otroci. Tak ako v minulosti každý otrok musel mať pohľad upretý do zeme a nesmel sa pozeráť svojmu pánovi priamo do očí, tak sa cítili aj Izraeliti. Túžili teda po Mesiášovi, ktorý by ich vyslobodil (žiaľ iba v politickej rovine) z otroctva. Túžili zdvihnúť hlavu, prejavíť svoju dôstojnosť a kráčať vzpriamene ďalej.

Mesiáš skutočne prišiel a ohlásil vyslobodenie človeka z otroctva hriechu. Teda nič moc z politickej roviny. Avšak z roviny skutočnej slobody veľmi veľa. Ponúkol možnosť zdvihnutia pohľadu aj pre tých, ktorí žili v politickej slobode. Ponuka platila a platí aj dnes pre všetkých ľudí dobrej vôle.

My žijeme v politickej i náboženskej slobode. Ale sloboda nie je len o tom. „Parádne“ zotročiť človeka dokáže nielen hriech, ale aj ťažkosť dnešnej doby. Nezamestnanosť, konflikt v rodine, v práci, zdravie, strata najbližších, smutná vízia zajtrajška... to všetko nám tlačí hlavu dole. A preto aj nám adresuje Kristus: Zodvihňte hlavu. Prichádzam. Nebesia budú rosiť spravodlivosť a mier. Kristus prišiel neočakávaný. Narodil sa v chudobe a drevo jeho jasieľ sa stalo vstupnou bránou k jeho sláve, ktorá sa naplnila na dreve kríža. Narodil sa v Betleheme – v dome chleba, aby sa pre nás stal chlebom života. Čo všetko pre nás urobil, aby sme nežili v otroctve. Ak prijmem jeho ponuku, narodiť sa aj v mojom srdci, potom naozaj zodvihnem hlavu...

text: Miloš Labaš
správca farnosti